

Bolyai Ünnep - A magyar tudomány napjai

Rendezvénysorozat a Lovassy László Gimnáziumban
Veszprém, 2002. december 5-6.

Bolyai János születésének 200. évfordulója alkalmából a gimnázium matematika tanári munkaközössége a speciális matematika osztályok tanulóival közösen

Bolyai Ünnep - A magyar tudomány napjai címmel rendezvénysorozatot szervez.

A rendezvény célja, hogy az évforduló kapcsán megismerjék a résztvevők

- **Bolyai János életét, munkásságát**
- **a legkiválóbb magyar természettudósok életét és tudományos eredményeit**
- **mindezek kapcsán betekintést nyerjenek a mai tudományos világ egyes szeleteibe.**

A rendezvény programja :

2002. csütörtök 5., 15 órától

A Bolyai Terem avatása (201. teremben: Bolyai élete, munkássága, A matematika és a művészetek, Matematikai modellek - a termet berendezte a 10. a osztály

A magyar természettudósok arcképcsarnoka c. kiállítás megnyitása
(a kiállítás tablóin a 11. a osztály bemutatja a legnagyobb magyar matematikusokat, a Nobel-díjasokat és a KÖMAL történetét is)

A Bolyai Termet felavatja, a kiállítást megnyitja **Katanics Sándor**, a gimnázium igazgatója
Műsorral színesítik a **9. a** tanulói.

15.45 - 17.15

Lénárt István: Kalandozások a gömb felszínén - szakköri foglalkozás a 201. teremben
érdeklődő tanulók számára
(itt elsősorban nem tagozatos tanulókat várunk.)

17.30 - 20.00

Játékos vetélkedő a rendezvénysorozat témájából (várhatóak tesztkérdések a kiállítások témájából, activity játék, szindarab-részletek előadása, szavalat, "testkészítés", barangolás a KÖMAL és az ESCER CD-n stb.)

Várjuk a vetélkedő megszervezésére ötletekkel jelentkező 4-5 főt - november 15-ig - tanárt, diákot, szülőt. A négy matematika osztály négy csapatot úgy nevez november 20-ig a vetélkedőre, hogy a csapatba 8 diák : minden osztályból 2-2fő és lehetőleg egy tanár vagy szülő is legyen. Mind a négy osztálynak legyen egy kapitánya, aki november utolsó hetében megkapja az előzetes feladatokat.

December 6. péntek

8.30 - 9.30 **Reiman István: Bolyai János geometriája**

9.45 - 10.30 **Lénárt István: Geometriák és modelljeik**

10.45 - 11.15 **Tuza Zsolt: Kombinatorikai problémák**

B) Videofilmen Németh László : A két Bolyai (időtartam 94 perc)

11.30 - 12.00 **Friedler Ferenc: A középiskolától a nagydoktori fokozatig**

B) Lénárt István: Kalandozások a gömb felszínén - szakköri foglalkozás 60 '

12.15 - 13.00 **Galajda Péter: Új irányzatok a mikroelektronikában - fénnel hajtott gépek**

B) Videofilmek:

T. Sós Vera (26') Lovász László (26') A természet geometriája (14')

A péntek délelőtti programon kötelezően a tanítás helyett a spec. matos osztályok valamint a 11. és 12. évfolyam informatika tagozatosai vesznek részt. Az előadások az **alagsori zsibongóban** lesznek. A B) változat programjait a matematikai tagozatosok alacsonyabb évfolyamainak (9. 10. osztály) ajánljuk. A programokra a matematikatanárok jelentkezettik a tanulókat november 20-ig. A rendezvény tanítási időben szervezett programján részt vehet (tanítási órairól felmentést kap) az a matematika, ill. természettudományok iránt érdeklődő tanuló, akit a tanára és osztályfőnöke is ajánl erre. (Jelentkezési határidő itt is november 20.) Az iskolavezetés biztosítja, hogy a december 6-i rendezvényeken a matematika és fizika tanárok résztvehessenek (óracsere, videoóra a mat. helyett l. erre az alkalomra készített videofilm.).

A fenti programokon kívül:

Minden matematika csoportban november 30-december 10 között valamelyik matematika órán levetítjük az alábbi videofilmet (35'):

Bolyai Jánostól a Bolyai-díjig

(a 2000. évben a Duna Televízió közvetített első Bolyai-díj átadásának anyagából készített video összeállítás: Bolyai Jánosról; a magyar természettudományok kiváló művelőiről; az első alkotói Bolyai-díjasról: Freund Tamásról).

December 6-án 15 órától az általános iskolai szakkörösöknek (8.A, B, 7.A - kb 60 fő) és meghívott szaktanárainak rendkívüli szakköri foglalkozás keretében

Lénárt István Bemutatja a Bolyai geometria modelljét, kalandozik a geometriák között.

Bolyai Jánostól az alkotói Bolyai-díjig

(Video összeállítás a Bolyai Ünnepre -- Forrás: DUNA televízió élő közvetítése 2000-ben az első alkotói Bolyai-díj átadásról; a DUNA TV riportfilmje Freund Tamással)

A videofilm 35 perces, így van idő a vetítése előtt és után néhány ráhangoló gondolatra.

Tartalom:

1. Bolyai János élete és munkásságának legfontosabb sarokpontjai.

A nyitó kép a marosvásárhelyi Teleki Téka, ahol a Bolyai - hagyaték található. Többször látható a marosvásárhelyi Teleki Téka előtt álló kettős szobor: Bolyai János - az álló alak és apja Bolyai Farkas az ülő alak. A szobor 1957-ben készült, a marosvásárhelyi Líceum alapításának 400. évében, Csorvássy István és Izsák Márton alkotása. Megjegyzendő, hogy Bolyai Jánosról nem maradt fenn hiteles arckép sem festmény, sem rajz formájában. 1984-ben Weszely Tibor Bolyai-kutató útmutatásai alapján készített egy grafikát Zsigmond Attila, erdélyi grafikusművész. A leírások egyik sarokpontja az volt, hogy szemtanúk állítása szerint Bolyai János nagyon hasonlított Klapka Györgyre Komárom várának hős védőjére. A grafika nem látható a videofilmen.

2. Bolyai Farkas és Bolyai János viszonya

3. **Eötvös Loránd fizikus**, akinek köszönhető, hogy Bolyai hagyatéka nem merült teljesen feledésbe. Ő alapította először a Bolyai-díjat, amit matematikusok kaptak.

4. Bolyai szellemi családfáját mutatja be a film:

- **Poicare** és **Hilbert** (Bolyai-díjasok) **Einstein** - aki az I. VH miatt nem kapta meg a Bolyai-díjat.

Neumann János, Wigner Jenő, Békésy György, Gábor Dénes, Bay Zoltán, Szentgyörgyi Albert, Szentágothai János

5. Beszélgetés a mai tudományos élet három jelentős képviselőjével:

Koch Sándor - élettudományok

Roska Tamás - informatikai tudományok - (Ő kapta 2002-ben a második alkotói Bolyai Díjat)

Szegő Károly - fizikus

6. Az 1994-ben Nobel díjat kapott **Oláh György** és **Harsányi János** üzenete (Harsányi János nem sokára a látott riport felvétele után 2000-ben meghalt)

7. **Teller Ede prognózisa** zárja A NAGY TUDÓSOK, Bolyai szellemi örököseinek sorát.

8. A film befejezéseként rövid bemutatást látjuk az első alkotói Bolyai-díj átadásának, és láthatunk egy beszélgetést **Freund Tamás** agykutató professzorral, aki iskolánk **növendéke volt**, 1978-ben érettségizett.